

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 21. junija 2012*

„Direktiva 2003/88/ES — Organizacija delovnega časa — Pravica do plačanega letnega dopusta — Odsotnost z dela zaradi bolezni — Sovpadanje letnega dopusta in odsotnosti z dela zaradi bolezni — Pravica izkoristiti letni dopust v drugem obdobju“

V zadevi C-78/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunal Supremo (Španija) z odločbo z dne 26. januarja 2011, ki je prispela na Sodišče 22. februarja 2011, v postopku

Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ANGED)

proti

Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA),

Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico),

Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT,

Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO.,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi M. Safjan, predsednik senata, M. Ilešič in E. Levits (poročevalec), sodnika,

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. marca 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA) J. Caballero Ramos, odvetnik,
- za Federación Estatal de Trabajadores de Comercio Hostelería, Turismo y Juego de UGT J. Jiménez de Eugenio, odvetnik,
- za Federación de Comercio Hostelería y Turismo de CC.OO. A. Martín Aguado in J. Jiménez de Eugenio, odvetnika,

* Jezik postopka: španščina.

- za špansko vlado A. Rubio González, zastopnik,
- za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj z G. Palatiello, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo S. Pardo Quintillán in M. van Beek, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7(1) Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 381), v nadaljevanju: Direktiva 2003/88.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (v nadaljevanju: ANGED) ter Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico), Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT in Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO. (v nadaljevanju: FASGA in drugi), delavskimi sindikati, zaradi skupinskih tožb, ki so jih vložili sindikati, zato da bi se nekaterim delavcem priznala pravica do izkoriščenja plačanega letnega dopusta, tudi če ta sovпада z obdobjem odsotnosti z dela zaradi bolezni.

Pravni okvir

Ureditev Unije

- 3 Člen 1 Direktive 2003/88 z naslovom „Namen in področje uporabe“ določa:
  - „1. Ta direktiva določa minimalne varnostne in zdravstvene zahteve pri organizaciji delovnega časa.
  - 2. Ta direktiva se nanaša na:
    - a) minimalni čas [...] letnega dopusta [...]
- 4 Člen 7 te direktive z naslovom „Letni dopust“ določa:
  - „1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi vsakemu delavcu zagotovijo pravico do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov, v skladu s pogoji za upravičenost in dodelitev letnega dopusta, ki jih določa nacionalna zakonodaja in/ali praksa.
  - 2. Minimalnega letnega dopusta ni mogoče nadomestiti z denarnim nadomestilom, razen v primeru prenehanja delovnega razmerja.“
- 5 Člen 17 Direktive 2003/88 določa, da lahko države članice odstopajo od nekaterih določb te direktive. V zvezi s členom 7 navedene direktive ni dovoljeno nobeno odstopanje.

Nacionalna ureditev

6 Kraljeva zakonska uredba 1/1995 o potrditvi spremenjenega besedila zakona o delovnih razmerjih (Real Decreto Legislativo 1/1995, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) z dne 24. marca 1995 (BOE št. 75 z dne 29. marca 1995, str. 9654), kakor je bila spremenjena s sistemskim zakonom 3/2007 za dejansko enakost med moškimi in ženskami (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) z dne 22. marca 2007 (BOE št. 71 z dne 23. marca 2007, str. 12611, v nadaljevanju: zakon o delovnih razmerjih) ureja med drugim plačani letni dopust in začasno nezmožnost za delo.

7 Člen 38 zakona o delovnih razmerjih določa:

„1. Plačani letni dopust, ki ga ni mogoče nadomestiti z denarnim nadomestilom, se določi s kolektivno ali individualno pogodbo. Nikakor ne sme trajati manj kot trideset koledarskih dni.

2. Obdobje ali obdobja, v katerih je dopust mogoče izkoristiti, določita delodajalec in delavec sporazumno ter v skladu z morebitnimi določbami kolektivne pogodbe v zvezi z letnim načrtom dopustov.

Če dogovor med strankama ni mogoč, datum za izkoriščenje dopusta določi pristojno sodišče, zoper odločitev katerega pritožba ni mogoča. Odloči se po hitrem in prednostnem postopku.

3. Vsako podjetje določi letni načrt dopustov. Delavec se mora z datumi, ki se nanašajo nanj, seznaniti vsaj dva meseca pred začetkom dopusta.

Če dopust, določen v načrtu dopustov v podjetju iz prejšnjega pododstavka, sovpada z obdobjem začasne nezmožnosti za delo zaradi nosečnosti, poroda ali dojenja ali z obdobjem suspenza pogodbe o zaposlitvi, določenem v členu 48(4) tega zakona, ima delavec pravico dopust izkoristiti v drugem obdobju kot obdobju, ko je začasno nezmožen za delo, ali obdobju dopusta, ki mu je bil določen na podlagi te določbe, ali po izteku obdobja suspenza, čeprav se je koledarsko leto, na katero se nanaša, izteklo.“

8 Člen 37 kolektivne pogodbe za veleblagovnice 2009–2010 vsebuje določbo, podobno tisti iz zadnjega odstavka člena 38 zakona o delovnih razmerjih.

9 Člen 48(4) zakona o delovnih razmerjih ureja primere suspenza pogodbe o zaposlitvi zaradi poroda, smrti matere pri porodu, prezgodnjega poroda, hospitalizacije novorojenčka, posvojitve ali skrbništva.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

10 FASGA in drugi so z ločenimi tožbami, ki so bile združene, sprožili postopek za rešitev kolektivnega spora, zato da bi se ugotovilo, da imajo delavci, za katere velja kolektivna pogodba za veleblagovnice, pravico izkoristiti plačani letni dopust, tudi kadar ta sovpada z obdobji odsotnosti zaradi nezmožnosti za delo.

11 ANGED meni, da delavci, ki so pred začetkom obdobja predhodno določenega dopusta ali v tem obdobju postali začasno nezmožni za delo, nimajo pravice do dopusta po prenehanju obdobja nezmožnosti za delo, razen v primerih, ki so izrecno določeni v navedeni kolektivni pogodbi, to je tistih iz člena 48(4) zakona o delovnih razmerjih.

12 Audiencia Nacional je s sodbo z dne 23. novembra 2009 v celoti ugodilo tožbi FASGA in drugih.

13 ANGED je zato zoper to sodbo pri Tribunal Supremo vložil kasacijsko pritožbo.

- 14 Tribunal Supremo se sklicuje na sodno prakso Sodišča, vendar je, ker se ta pritožba nanaša na primer, v katerem je nezmožnost za delo nastopila po začetku obdobja plačanega letnega dopusta, odločanje prekinilo in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali člen 7(1) Direktive 2003/88 [...] nasprotuje razlagi španskega nacionalnega prava, ki ne dopušča prekinitve obdobja dopusta zaradi izrabe celotnega obdobja – ali njegovega preostanka – v poznejšem obdobju, če začasna nezmožnost za delo nenadoma nastopi med dopustom?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 15 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7(1) Direktive 2003/88 razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam, na podlagi katerih delavec, ki postane začasno nezmožen za delo med plačanim letnim dopustom, nima pravice, da ta letni dopust, ki sovpada z obdobjem nezmožnosti za delo, izkoristi pozneje.
- 16 V zvezi s tem je treba opozoriti, prvič, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso treba pravico do plačanega letnega dopusta vsakega delavca šteti za posebej pomembno načelo socialnega prava Unije, od katerega odstopanja niso mogoča in ki ga lahko pristojni nacionalni organi izvajajo samo v mejah, izrecno navedenih v Direktivi Sveta 93/104/ES z dne 23. novembra 1993 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 197), ki je bila kodificirana z Direktivo 2003/88 (sodba z dne 22. novembra 2011 v zadevi KHS, C-214/10, ZOdl., str. I-11757, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 17 Drugič, navesti je treba, da pravica do plačanega letnega dopusta kot načelo socialnega prava Unije ni le posebej pomembna, ampak je tudi izrecno določena v členu 31(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ji je s členom 6(1) PEU priznana enaka pravna veljavnost, kakor jo imata Pogodbi (zgoraj navedena sodba KHS, točka 37, in sodba z dne 3. maja 2012 v zadevi Neidel, C-337/10, točka 40).
- 18 Tretjič, pravice do plačanega letnega dopusta ni mogoče razlagati ozko (glej sodbo z dne 22. aprila 2010 v zadevi Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, ZOdl., str. I-3527, točka 29).
- 19 Poleg tega ni sporno, da je namen pravice do plačanega letnega dopusta delavcu omogočiti, da se spočije in da ima na voljo obdobje za sprostitev in razvedrilo. Po tem se namen letnega dopusta razlikuje od namena odsotnosti z dela zaradi bolezni. Ta se delavcu odobri, da bi lahko ozdravel (glej sodbo z dne 10. septembra 2009 v zadevi Vicente Pereda, C-277/08, ZOdl., str. I-8405, točka 21).
- 20 Tako je Sodišče že razsodilo, da zlasti iz namena pravice do plačanega letnega dopusta izhaja, da ima delavec, ki je med predhodno določenim obdobjem letnega dopusta odsoten z dela zaradi bolezni, pravico, da na svojo prošnjo in zato, da bi dejansko izkoristil letni dopust, ta dopust izkoristi v obdobju, ki ne sovpada z obdobjem odsotnosti z dela zaradi bolezni (glej zgoraj navedeno sodbo Vicente Pereda, točka 22).
- 21 Iz zgoraj navedene sodne prakse, ki se nanaša na delavca, ki postane nezmožen za delo pred začetkom plačanega letnega dopusta, je razvidno, da ni pomembno, kdaj je nastopila ta nezmožnost. Zato ima delavec pravico, da plačani letni dopust, ki sovpada z obdobjem odsotnosti z dela zaradi bolezni, izkoristi pozneje, in to ne glede na to, kdaj je ta nezmožnost nastopila.
- 22 Bilo bi namreč samovoljno in v nasprotju z namenom pravice do plačanega letnega dopusta, navedenim v točki 19 te sodbe, da bi se ta pravica odobrila delavcu le, če bi bil ta že začasno nezmožen za delo, ko bi se začel plačani letni dopust.
- 23 Sodišče je v tem okviru že razsodilo, da je nov letni dopust, ki ustreza obdobju, v katerem se sprva določen letni dopust in odsotnost z dela zaradi bolezni prekrivata, in do katerega ima delavec pravico po ozdravitvi, glede na primer lahko določen zunaj referenčnega obdobja, ki ustreza letnemu dopustu (glej v tem smislu sodbo Vicente Pereda, točka 23 in izrek).

- 24 Glede na navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 7(1) Direktive 2003/88 razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam, na podlagi katerih delavec, ki med plačanim letnim dopustom postane začasno nezmožen za delo, nima pravice, da ta letni dopust, ki sovпада z obdobjem nezmožnosti za delo, izkoristi pozneje.

Stroški

- 25 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 7(1) Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam, na podlagi katerih delavec, ki med plačanim letnim dopustom postane začasno nezmožen za delo, nima pravice, da ta letni dopust, ki sovпада z obdobjem nezmožnosti za delo, izkoristi pozneje.

Podpisi